Vuoden 2027 tuloveroprosentin määrääminen - esitys valtuustolle (ohm. 145-146)

Kunnanhallitus 03.11.2026
292/00.02.01/2026

Kuntalain 111 §:n mukaan kunnanvaltuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Verotusmenettelylain 91a ja b §:ien kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17 päivänä tuloveroprosentin suuruus.

Lumijoen tuloveroprosentti on tällä hetkellä 8,9 %. Vuonna 2025 kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti on ollut 7,54 ja Pohjois-Pohjanmaalla 8,58 %. Korkein tuloveroprosentti on 10,9 ja alhaisin tuloveroprosentti 4,7. Yleisin tuloveroprosentti on 9,4. Alle 2000 asukkaan kunnissa verotettavilla tuloilla laskettu painotettu keskiarvo on 10,49 % ja 2000-5000 asukkaan kunnissa 9,15 %.

Lumijoen kunnan vuoden 2025 tilikauden tulos toteutui 222 208 euroa ylijäämäisenä. Ylijäämä siirrettiin taseen yli-/alijäämätilille puskuriksi tulevia vuosia varten. Taseessa on tämän jälkeen ylijäämää 1 170 006 euroa.

Vuoden 2026 talousarvion laatimisen tavoitteena oli nollatulos. Alkuperäisen talousarvion osalta tilikauden alijäämä oli 36 476.

Kunnan taloudellinen tilanne on kuitenkin heikentynyt vuoden 2026 aikana. Vuoden 2026 talousarvioon on jouduttu tekemään muutoksia muun muassa valtionosuustulojen, erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksien, sekä toimintamenojen osalta. Menojen kasvua ovat aiheuttaneet erityisesti opetustoimen henkilöstömenot, jotka ovat ylittäneet alkuperäisessä talousarviossa varatun määrärahan.

Talousarviomuutosten jälkeen vuoden 2026 talousarvio on 327 211 euroa alijäämäinen. Tämänhetkisen talousennusteen perusteella tilikauden toteutuvan alijäämän arvioidaan olevan lähellä muutetun talousarvion mukaista alijäämää.

Vuoden 2027 talousarvion valmistelu on käynnistynyt haastavassa taloudellisessa tilanteessa. Kunnan valtionosuuksien arvioidaan edelleen vähenevän, minkä lisäksi toimintatuottojen ennakoidaan pienenevän merkittävästi. Toimintatuottojen vähenemiseen vaikuttavat erityisesti vuokratulojen, kotikuntakorvausten sekä muiden maksutuottojen pieneneminen.

Samanaikaisesti kunnan toimintamenot kasvavat. Sopimusten mukaiset palkankorotukset lisäävät henkilöstökustannuksia merkittävästi, minkä lisäksi muihin toimintamenoihin kohdistuu yleisestä kustannustason noususta ja indeksikorotuksista johtuvia korotuspaineita. Tulojen vähenemisen ja menojen kasvun

yhteisvaikutuksesta vuoden 2027 talousarvion valmistelutilanne on muodostunut huomattavan alijäämäiseksi.

Tämänhetkisen talousarviovalmistelun perusteella vuoden 2027 talousarvio on ilman uusia talouden tasapainottamistoimenpiteitä yli 800 000 euroa alijäämäinen.

Kunnassa on käynnissä yhteistoimintaneuvottelut osana talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Neuvotteluissa tarkasteltavina toimenpiteinä ovat enintään 1–2 henkilön irtisanominen, 1–2 henkilön osa-aikaistaminen sekä mahdollisesti koko henkilöstöä koskevat kymmenen työpäivän lomautukset. Neuvottelujen lopputulos ja toimenpiteiden lopulliset taloudelliset vaikutukset tarkentuvat valmistelun edetessä.

Kunnan talouden tasapainottaminen edellyttää menojen sopeuttamisen lisäksi myös tulopohjan vahvistamista. Tästä syystä vuoden 2027 tuloveroprosentin korottaminen on tarpeen ottaa osaksi kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Kunnan nykyinen tuloveroprosentti on 8,9. Tuloveroprosentin korottaminen 0,5 prosenttiyksiköllä 9,4 prosenttiin lisäisi kunnan verotuloja arviolta 200 000 euroa vuodessa. Verotulojen lisäys pienentäisi vastaavasti vuoden 2027 talousarvion ennakoitua alijäämää. Korotuksesta huolimatta vuoden 2027 talousarvio olisi tämänhetkisen valmistelutilanteen perusteella edelleen merkittävästi alijäämäinen, mikä edellyttää myös muiden talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamista.

Kunnan taloudellisen tilanteen vakavuutta lisää se, että vuoden 2026 ennustettu noin 327 000 euron alijäämä ja vuoden 2027 talousarvion tämänhetkinen, ilman veronkorotusta yli 800 000 euroon nouseva alijäämä muodostaisivat toteutuessaan yhteensä yli 1,1 miljoonan euron alijäämät kahden vuoden aikana. Mikäli alijäämät toteutuisivat tämänhetkisten ennusteiden mukaisina, kunnan taseeseen kertyneet aiempien tilikausien ylijäämät olisivat kokonaisuudessaan käytetty.

Tällöin kunnalle muodostuisi taseeseen kertynyttä alijäämää, mikä korostaisi kuntalain mukaista velvollisuutta kattaa kertynyt alijäämä säädetyssä määräajassa. Talouden kehitys lisää siten tarvetta ryhtyä ennakoiviin ja riittäviin toimenpiteisiin kunnan talouden tasapainottamiseksi sekä taloudellisen kantokyvyn turvaamiseksi.

Tuloveroprosentin korottamisella pyritään vahvistamaan kunnan tulorahoitusta, hillitsemään alijäämän kasvua ja turvaamaan kunnan lakisääteisten palvelujen järjestämisedellytyksiä. Veroprosentin korottaminen on osa laajempaa talouden sopeuttamiskokonaisuutta, jonka tavoitteena on kunnan talouden tasapainottaminen ja taloudellisen kestävyyden varmistaminen tulevina vuosina.

Oheismateriaalina esitetään vertailu lähikuntien tuloveroprosenteista sekä laskelma eri tuloveroprosenttien korotusten arvioiduista vaikutuksista kunnan verotuloihin.

Tuloveroprosentti 2026 Oulun seudun kunnat

Ii	8,9
Oulu	8,1
Hailuoto	8,9
Kempele	8,9
Liminka	9,4
Lumijoki	8,9
Tyrnävä	9,9
Muhos	9,4
Siikajoki	9,4

Valmistelija Kunnanjohtaja Siltala Heidi

Esittelijä Kunnanjohtaja Siltala Heidi

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se määrää vuoden 2027 tuloveroprosentiksi 9,4.

Päätös